

Tí fór Tórshavnar Trolarafelag á heysin

Her hava vit frágreiðingina, sum trýmannanevndin legði fyrri býráðið seinasta hósdag

1. PARTUR

Eftir tilráðing frá kassanevndini viðtók Tórshavnar býráð á fundi tann 11. februar 1971 at seta eina kanningarnevnd til tess at klárleggja atvoldirnar til, at Tórshavnar Trolarafelag er farið í likvidatión við teirri fylgju, at Tórshavnar kommuna missir nógvan pening. Í nevndina vórðu valdir: Carl Vilhelm Weihe, statsaut, grannskoðari, Sofus Olsen, stjóri og Halgrí Winther Poulsen, saksfórari.

Nevndin hevur fingið tilfar til vega frá Tórshavnar býráð, Føroya landstýri og likvidatorunum av Pf. Tórshavnar Trolarafelag.

Frá landstýrinum og býráðnum hevur nevndin fingið tey skjöl, ið landstýrið og býráðið hava havt viðvíkjandi Pf. Tórshavnar Trolarafelag og rekonstruktionini av felagnum. Frá likvidatorunum av Pf. Tórshavnar Trolarafelag hevur nevndin fingið til vega gerðabók viðvíkjandi nevndar- og aðalfundum í felagnum, roknskap felagsins frá stovnan til likvidatiónsdagin, grannskoðara protokoll, opningsstatus fyrri likvidatiónina og viðtøkur felagsins.

Pf. Tórshavnar Trolarafelag varð stovnað í oktober 1959 og var partapeningurin settur at vera 1 mill. kr. Tó kundi felagið taka við starvi sínum, tá kr. 600.000,- vóru teknaðar og inngoldnar. Pr. 1. januar 1961 vóru kr. 755.000,- teknaðar í partapeningi sambært roknskapin.

Høvuðspartaigararnir vóru frá byrjan av hesir:

	kr.
Tórshavnar býráð	250.000
Tórshavnar havn	100.000
Pf. Bacalao	85.000
Pf. Poul Hansen	85.000
Pf. Kimbil	50.000
Skadagrunnur Bacalao	10.000
Pf. Tórshavnar Skipasmiðja, Pf. Álaker og Pf. Rundingur	20.000
Havnar Arbeiðsmannafelag	10.000
Havnar Arbeiðsgevarafelag	10.000

Umframt frammanfyrri nevndu høvuðspartaigarar vóru ymiskir privatir partaigarar, sum høvdu teknað frá kr. 500 og upp í kr. 10.000 hvør.

Á stovnandi aðalfundinum vórðu hesir valdir í nevnd:

Esmar Fuglø, stjóri, Poul Hansen, heilsøluáðmur, Andrew Isheim, arbeiðsmannafelagsformaður, Kjartan Mohr, stjóri og Sigfried Skaale, býráðsformaður, og hava hesir somu stíð í nevndini øll árin, tli nýggi nevnd varð vald aftaná rekonstruktionina.

Á fyrsta nevndarfundinum í felagnum tann 15. oktober 1959 varð Poul Hansen, heilsøluáðmur valdur til nevndarformann og hevur hann verið nevndarformaður øll árin, eins og Aksel Hansen varð valdur til stjóra, og hevur hann stíð sum stjóri fyrri felagnum øll árin.

»Magnus Heinason«

Tann 1. desember 1959 varð sáttmáli undirskrivaður um bygging av »Magnusi Heinasyni« í Portugal. Sáttmálaprisurin var kr. 6.075.000,- fastur prisur, og báturin skuldi leverast í februar 1961. Báturin kom til Føroya í april 1961 og var tann endaliga prisurin kr. 6.147.000. Afturat hesum kom kurstap kr. 402.000, rentur og aðrar útreiðslur tilsamans kr. 449.000, soleiðis at báturin, tá hann kom, stóð í kr. 6.998.000.

Báturin var figgiaður soleiðis:

	kr.
Kongeriget Danmarks Fiskeribank	4.350.000
Kongeriget Danmarks Fiskeribank	480.000
Studningslån (Føroya landstýri)	930.000
Helsingors Skibsværft	620.000
Eginpeningur	618.000
Tilsamans	6.998.000

Lánið frá Helsingor Skibsværft var eitt 5 ára lán.

Viðvíkjandi rakstrarútslitinum av »Magnusi Heinasyni« verður seinni umrøtt, men í hesum sambandi kann verða nevnt, at hjá trolaranum til og við 1968 hevur verið eftir tá ið avdráttir eru goldnar kr. 931.000. Tá eru ikki rentur av útgerðarlánunum og partur av administratión frádrigin.

»Nólsoyar Páll«

»Nólsoyar Páll« varð keyptur í mars 1965 fyrri kr. 1.447.000. Keyðið varð figgiað við yvir-tøku av lánunum í bátinum uppá uml. kr. 1.183.000, lán í Sjóvinnubankanum kr. 140.000, kontant kr. 124.000.

»Nólsoyar Páll« varð seldur í november 1968 fyrri kr. 900.000 til Pf. Sandgrevstur, sum yvirtók lán í bátinum upp á kr. 810.000 og rindaði kontant kr. 90.000. Av hesum 90.000 var restlánið í Sjóvinnubankanum, sum upptikið varð í samband við keyp av »Nólsoyar Páll« gildið við kr. 56.000 og sostatt vóru kr. 34.000 til avlops av søluni.

Samlada tapði fyrri felagið av »Nólsoyar Páll« var kr. 744.000.

»Tungufossur«

Felagið leigaði »Tungufoss« í mars 1968 fyrribils fyrri ein tús fyrri kr. 15.000 um mánaðin. Leigumálið varð ikki fram-longt og hevði felagið sostatt bert bátin tann eina túrin.

Hetta leigumálið gav felagnum eitt samlað tap upp kr. 78.000, tá eru ikki rentur av útgerðarláni og partur av administratión iroknað.

»Leivur Hepni«

Í september 1967 varð sáttmáli við Hatlø Verksted undirskrivaður um bygging av »Leivi Hepna«. Sáttmálaprisurin var n. kr. 4.300.000 byggi-rentur iroknaðar. Skipið kom til Føroyar 20. september 1968.

Sambært roknskapin hevur samlaði byggikostnaðurin verið f. kr. 5.136.000 og varð báturin figgiaður soleiðis:

	f. kr.
Færøernes Realkredit-institut	2.475.000
Norskt lán	
n. kr. 939.110	1.000.000
Studningslån	990.000
Hatlø n. kr. 92313	100.000
Motorlån DM 141.871	280.000
Pontant	291.000
tilsamans	5.136.000

Sambært gerðabók felagsins royndi felagið longu í november 1967 at vera loyst frá byggi-sáttmálmun, men var svarið frá Hatlø tað, at teir vóru komnir ov langt við bátinum.

Sambært roknskap fyrri árið 1968 gav »Leivur Hepni« eitt rakstrarútskot uppá kr. 212.000, meðan rakstrarhellið sambært roknskapin fyrri árið 1970 var kr. 317.000. Hetta gevur eitt rakstrarhall fyrri taðina, felagið hevði bátin, upp á kr. 95.000. Tá eru rentur og avdráttir av prioritetláninum ikki tikin við og ei heldur rentur av útgerðarlán og partur av administratión.

Rentur og avdráttir fyrri bæði árin undir einum vóru umleið 1,4 mill. kr.

Raksturinn 1961-68

Í 1961 hevði felagið ein inngoldnan partapening uppá kr. 752.000 og kr. 618.000 vórðu nýttar til keyðið av »Magnusi Heinasyni«. Sostatt var tá ein likviditetsreservi uppá kr. 134.000.

Árin 1961—1964 hevði felagið bert hetta eina skipið og gav tað ein kontantan vinning aftaná at avdráttir vóru goldnar.

1961	kr.	97.000
1962	kr.	÷ 216.000
1963	kr.	93.000
1964	kr.	222.000

falt kr. 196.000

Saman við reservanum frá stovnanini uppá kr. 134.000 hevði felagið pr. 31.12. 1964 ein likviditetsreserva uppá kr.

330.000, sum var bundin í útgerð v. m.

Í 1965 keypti felagið »Nólsoyar Páll« fyrri kr. 1.447.000; gildið varð kontant kr. 124.000, og eftir av reservanum vóru kr. 206.000.

Árin 1965, 1966 og 1967 gingu soleiðis:

M. Heinason	+433 +249 + 91
Nólsoyar Páll	÷ 78 ÷ 110 ÷ 223
Fiskavirkning	÷ 94 ÷ 118 ÷ 255
Rentur, útgerðarlán, adm. v. m.	÷ 141 ÷ 123 ÷ 193
Kont. avlop	falt ÷ 120 ÷ 102 ÷ 70

Hesi 3 árin góvu tilsamans eitt likviditetshall uppá kr. 52.000 og í 1967 varð gildið kr. 64.000 sum acontogjald upp á »Leiv Hepna« og eftir av likviditetsreservanum var sostatt kr. 90.000.

Sáttmáli varð gjordur um bygging av »Leivi Hepna« í september 1967, og seinasti roknskapur frammanundan hesum var roknskapurin pr. 31.12. 1966, sum visti ein likviditetsreserva uppá kr. 224.000, sum var bundin í útgerð v. m.

Í gerðabók felagsins frá nevndarfundinum 11. januar 1968 er soljóðandi innført viðvíkjandi finansieringini av »Leivi Hepna«: »Framlagt vórðu ymiskir finansieringshættir til línu-bátin, ein føroysk, tað vil siga Realkredit + Fiskaribankan Føroysk/norsk t. v. s. Real + norsk ella rein norsk.

Viðtikið varð at søkja Realkreditin og Fiskaribankan og síðan seinni taka stilling, hvørja finansiering felagið tekur.

Sum tað sæst av teirri endaligu finansieringini restaðu kr. 671.000 í eftir at tey fustu lánini vóru fingin til vega, og var hesin peningur fingin við lán kr. 100.000 frá Hatlø og motorláni kr. 280.000, meðan ter írestandi kr. 291.000 var kontant gjald frá felagnum, og var hetta meira enn felagið hevði í likviditetsreserva.

Tað sæst ikki av gerðabókini og tí tilfari, nevndin annars hevur havt, um tað hevur verið gjord nokur rakstrarætlan fyrri »Leiv Hepna«, áðrenn keyðið. Tey bæði árin 1965 og 1966 sum felagið hevði fingist við rakstur av línskípum, hevði hesin rakstur givið felagnum eitt nettotap uppá tilsamans kr. 188.000, og fyrri 1967 var tapðið 223.000 ella tilsamans kr. 411.000. »Leivur Hepni« var kontraheraður í september 1967, so tað má hava staðið nevndini greitt, at árið 1967 heldur ikki kom at verða nakað gott ár, hvat linurakstrinum viðvíkti.

Undir hesum umstøðum dugir nevndin ikki at siggia, hvørjar grundir felagið hevur havt til eina investering uppá 5 milliónir í ein nýggjan linubát av einum higartil í Føroyum óroyndum slag, so mikið meira sum felagið var noytt til at fáa meginpratín av eginpeninginum til vega við stuttfreistaðum lánunum.

Av nevndarbókini fyrri 13. mars 1968 sæst, at felagið hevur fingið tilbøð um leigu av »Tungufoss«, og samdist nevndin um at leiga bátin fyrri 15.000 kr. um mánaðin. fyrribils fyrri ein tús.

Felagið hevði bátin í leigu frá 21. mars til 21. juli 1968, og gjordi hann í hesum tíðarskeiði ein saltfiskatúr uppá 200 tons.

Tað sæst einki um, hvørjar grundir felagið hevði fyrri hesum leigumáli, sum má tykjast heldur ómotiverað við teimum royndum, felagið frammanundan hevði av linubátunum. Hetta leigumál gav felagnum eitt samlað tap uppá kr. 78.000.

»Nólsoyar Páll« sum árin 1965—1968 hevði givið felagnum eitt samlað tap uppá kr. 654.000, varð seldur í november 1968 fyrri kr. 900.000. Aftaná at keypararnir høvdu yvir-tikið lán v. m. vóru kr. 34.000 til avlops av søluni.

Tað er ilt at siggia nakað samantgang millum hesar dispositionir: Felagið leigar ein linubát til saltfisk á várri 1968, selur ein saltfiskabát, sum felagið hevur havt í fleiri ár, sama heyst, uttan við søluni at tilföra felagnum kapital, samtundis sum felagið hevur ein nýggjan stóran saltfiskabát í odra.

Ein samantfatn av rakstrinum fyrri 1968 ser soleiðis út:

Magnus Heinason	÷ 39.000
Nólsoyar Páll	÷ 243.000
Tungufossur	÷ 69.000
Fiskavirkning	÷ 23.000
Rentur, útgerðarlán, adm. v. m.	÷ 175.000
Kontant við sølu av »Nólsoyar Páll«	+ 34.000

Kontant hall falt kr. 469.000

Likviditetsreservan frá árinum fyrri var kr. 90.000, og sum acontogjald uppá »Leiv Hepna« vóru goldnar kr. 115.000. Likviditetshallið var soleiðis pr. 31.12. 1968 kr. 494.000.

Pr. 10. mei 1969 var gjordur nýggjur roknskapur, og visti hann eitt rakstrarhall uppá kr. 617.000 fyrri tíðarskeiðið 1. januar til 10. mei 1969.

Á nevndarfundinum tann 9. mei 1969 varð viðtikið at venda ser til landstýrið um at fáa ábyrgd fyrri eini peningahædd til at hjálpa uppá likviditetin.

* * *

Tað, ið eftir er av frágreiðingini, kemur í komandi blaðum.

— Hetta árið byrjar sum hitt endaði. Úr Klaksvík frættist, at tey sum hava hoyrt Tom Roberts av Bahamaoyggjunum siggia upp í tann opna himmal. Tað gjordu telefonamurnar í Klaksvík eisini, næstseinastu náttina í árinum sum fór.